HVORLEDES STYRES FÆLLESMARKEDETS LANDBRUG?

CLAUS DIETER EHLERMANN
OG
OLE LANDO*)

I. INDLEDNING

Denne artikel har til formål at redegøre for de vigtigste midler til regulering af landbruget i Fællesmarkedet. Fællesmarkedet har ved hjælp af disse midler skabt en fælles organisation, der styrer udbud og efterspørgsel efter landbrugsprodukter. Problemer og midler vil her blive fremstillet i forenklet form. Af samme grund udelades litteratur og domme[1]), og angivelsen af Fællesmarkedets retsregler begrænses til det nødvendigste.

Fællesmarkedet er en toldunion. Denne kendetegnes ved

1) en fælles *beskyttelse mod indførsel* fra tredjeland. Denne beskyttelse opnås først og fremmest ved den fælles toldtarif[2])
2) *forbud mod indre beskyttelse,* dvs. mod told, toldlignende afgifter, mængdemæssige begrænsninger og andre foranstaltninger med samme virkning medlemsstaterne imellem.

Den fælles ydre beskyttelse blev bygget op lidt efter lidt, og de enkelte staters beskyttelse over for de andre stater i Fællesmarkedet skulle nedbrydes lidt efter lidt. Begge processer skulle have været afsluttet ved overgangstidens udløb, den 31. december 1969 (art. 9 ff.)[3]), men devalueringen af den franske franc i august måned 1969 har medført, at Rom-traktatens tidstabel ikke har kunnet overholdes. De særlige tilskud til import- og exportafgifter, som Frankrig har måttet indføre til imødegåelse af devalueringens følger, består også efter den 1. januar 1970. Ved disse midler vil

*) Forskningsstipendiat Jytte Thorbek har gennemset artiklen i manuskript og har givet os mange værdifulde forslag til forbedringer.

1) Her skal især henvises til de omfattende og detaillerede undersøgelser, som er foretaget af Börner, »Das Interventionssystem der Landwirtschaftlichen Marktordnungen der EWG«, i Kölner Schriften zum Europarecht, Bd. 10, Probleme des Europäischen Agrarrechts, s. 1 ff.

2) Andre beskyttelsesmidler kan etableres inden for rammerne af den fælles handelspolitik (Fællesmarkedstraktatens – i det følgende kaldet FMT – artikel 110 ff.).

3) Overgangstiden løb til 31. december 1969 (FMT artikel 8), hvis den ikke blev forlænget ved enstemmig beslutning af Rådet efter forslag af Kommissionen.

priserne i Frankrig stadig kunne holdes på et lavere niveau end i de øvrige medlemslande[4]).

Forbudet mod beskyttelsesmure inden for Fællesmarkedet må i øvrigt ikke omgås. Traktaten forbyder derfor medlemsstaterne at pålægge højere hjemlige afgifter på varer fra andre medlemsstater, end de tilsvarende indenlandske varer bliver pålagt (art. 95). Diskriminering i form af statslige handelsmonopoler er forbudt (art. 37). Statsunderstøttelser, som hæmmer handel medlemsstaterne imellem, tillades kun i undtagelsestilfælde (art. 92 ff.).

Regulering af udbud og efterspørgsel af varer inden for toldområdet er ikke udtrykkeligt omhandlet i traktaten. Det betyder ikke, at regulerende indgreb er udelukket. Muligheden for at gribe ind er imidlertid begrænset. De fælles organer kan kun virke inden for rammerne af snævre kompetencenormer (således f. eks. indenfor konjunkturpolitikkens område efter reglerne i Rom-traktatens art. 103).

II. LANDBRUGET I FÆLLESMARKEDET

A. Rom-traktaten regulerer også landbruget. Efter art. 9 omfatter toldunionen al vareudveksling. Art. 38 bestemmer udtrykkeligt, at Fællesmarkedet også omfatter landbruget og handelen med landbrugsprodukter.

B. Anvendelse af traktatens almindelige regler om told og om forbud mod diskriminering og statsunderstøttelse til landbrugsvarer ville ikke være tilstrækkeligt til at sikre landbrugerne passende indtægter[5]). Som vi har set, medfører disse regler ganske vist, at der skabes en beskyttelse over for tredjeland, og at de enkelte medlemsstaters indbyrdes beskyttelse falder bort, men de overlader i princippet markedet inden for fællesskabet til det frie spil mellem udbud og efterspørgsel. Det prisniveau, som herved fremkommer, kan blive acceptabelt for nogle landbrugsprodukters vedkommende; for andre bliver det ikke tilfredsstillende.

Markedet for landbrugsprodukter er som bekendt kendetegnet ved ringe elasticitet i udbud og efterspørgsel. Udbuddet er spredt på mange producenter, mens efterspørgslen er koncentreret på forholdsvis få indkøbere. Pro-

[4]) Fællesmarkedets forordning nr. 1586/69, Amtsblatt der Europäischen Gemeinschaften (i det følgende forkortet som ABl.) 1969 nr. L 202/1. De forordninger, som der henvises til i det følgende, er alle Fællesmarkedsforordninger.

[5]) Denne artikel er skrevet under indtryk af de store overskud af landbrugsvarer, som Fællesmarkedet for tiden må kæmpe med. Den gælder dog mutatis mutandis også for en knaphedstilstand. I så fald kommer der, i stedet for problemet om garantiydelser til landbrugsbefolkningen for at sikre den en passende indtægt, problemet om at sikre befolkningen forsyninger til rimelige priser.

duktionen i medlemsstaterne er ikke tilstrækkeligt rationaliseret. Prisdannelsen på verdensmarkedet er præget af statslige subventioner, der medfører, at adskillige landbrugsprodukter sælges på verdensmarkedet til dumpingpriser. Traktatens regler må derfor suppleres, så der kan tages hensyn til de særlige forhold, der gælder for produktion og afsætning af landbrugsvarer. Der må indføres regler, som gør det muligt at gribe regulerende ind i det frie spil mellem udbud og efterspørgsel, f. eks. ved at begrænse udbuddet eller udvide efterspørgslen.

C. De særlige regler om landbrugsprodukter har ikke alle kunnet optages i traktaten. Alt for mange specialregler ville have været nødvendige på grund af de mange vanskelige detailproblemer, der skulle løses. Endvidere måtte man til stadighed have efterprøvet disse specialreglers virkning og tilpasset dem ændringerne i erhvervets forhold. I øvrigt kunne der heller ikke under traktatforhandlingerne opnås enighed mellem medlemsstaterne om indholdet af de specielle regler for landbruget. Traktaten indskrænkede sig derfor til at pålægge Fællesmarkedets organer at udarbejde en fælles landbrugspolitik (art. 38, stk. 4, art. 40, stk. 1). Den fastlagde målet for denne politik (art. 39), den beskrev de vigtigste midler til virkeliggørelsen af målet, nemlig en fælles ordning for landbrugsmarkederne (art. 40) og bestemte den fremgangsmåde, efter hvilken den fælles politik skulle fastlægges og realiseres (art. 43).

På grundlag af disse bestemmelser har Fællesmarkedets myndigheder udstedt en række forordninger for næsten alle de landbrugsprodukter, som fremstilles i Europa[6]).

D. Da man skulle oprette en fælles markedsordning, var man ret frit stillet med hensyn til, hvordan reglerne skulle udformes. *Målene* for den fælles landbrugspolitik er ret ubestemt angivet. De er også delvis i modstrid med hinanden. Art. 39 foreskriver således, at man på den ene side bør tilstræbe øget produktivitet, højere levefod for landbrugerne, stabilisering af markedet og på den anden side sikring af forsyningerne og rimelige priser for forbrugerne.

Man var heller ikke tvunget til at vælge et bestemt *middel*. Der blev

[6]) For *frugt og grøntsager:* forordning nr. 23, ABl. 1962, s. 965/62, forordning nr. 158/66, ABl. 1966, s. 3282/66 og forordning 159/66, ABl. 1966, s. 3286/66. *For fedt:* forordning nr. 136/66, ABl. 1966, s. 3025/66. *For korn:* forordning nr. 120/67, ABl. 1967, s. 2269/67. *For svinekød:* forordning nr. 121/67, ABl. 1967, s. 2283/67. *For æg:* forordning nr. 122/67, ABl. 1967, s. 2293/67. *For fjerkræ:* forordning nr. 123/67, ABl. 1967, s. 2301/67.

I denne oversigt er kun nævnt de i medfør af FMT artikel 43 udfærdigede grundlæggende forordninger. Gennemførelsesforordninger såvel som eventuelle ændringer i grundforordninger er af hensyn til overskueligheden ikke medtaget.

ikke sat grænser for politikernes fantasi i de bestemmelser i Rom-traktaten, der beskriver den fælles markedsordning. Art. 40 bestemmer kun:

1. at der, for at målene i art. 39 kan nås, skal indføres en *fælles ordning* af landbrugsmarkederne
2. at denne ordning – alt efter produktets art – skal bestå i:
   a) fælles konkurrenceregler
   b) en tvungen koordinering af de forskellige enkeltstaters markedsordninger
   c) eller en europæisk markedsordning
3. og at den kan omfatte alle forholdsregler, der er nødvendige for at gennemføre målene i art. 39, især prisregulering, bistand til produktion og fordeling af de forskellige produkter, oplagrings- og udligningsordninger samt fælles ordninger til stabilisering af ind- og udførsel.

Rom-traktatens art. 40 bestemmer yderligere, at den fælles markedsordning skal begrænses til at søge art. 39's mål realiseret og udelade enhver diskriminering mellem producent eller mellem forbrugere inden for Fællesmarkedet. En eventuel fælles prispolitik skal hvile på fælles grundsætninger og på ensartede beregningsgrundlag.

E. Den fælles landbrugspolitik må på grund af den eksisterende overskudsproduktion i første række sikre landbrugsbefolkningen en passende indtægt. Man står da over for det politiske spørgsmål, om man vil garantere denne indtægt ved

– *at støtte markedsprisen eller ved*
– *deficiency payment.*

1. Ved *deficiency payment* får landmanden sine indtægter dels ved salg på markedet og dels ved statstilskud. Markedsprisen fastsættes af staten. Den kan være på højde med verdensmarkedsprisen, og den kan være højere, men den er lavere end den pris, som er nødvendig for at sikre landmanden en passende indtægt. Denne sidste pris fastsættes også af staten. Differencen mellem den af staten fastsatte markedspris og den hypotetiske pris udbetales landmanden som et tilskud, en »deficiency payment«.

Ved deficiency payment betaler forbrugeren en lav markedspris. Tilskuddet til landbruget betales af skatteyderen over statsbudgettet. Omkostningerne ved støtten offentliggøres og må begrundes hvert år. Disse omkostninger menes at give de utilfredse skatteydere synligere og bedre argumenter i hænde end de skjulte indkomstoverførsler, som man kan give producenten ved at forhøje markedspriserne. Det overrasker derfor ikke, at landbruget foretrækker det sidstnævnte system.

Deficiency payment anvendes i Storbritannien. Ved forhandlingerne om Storbritanniens tilslutning til Fællesmarkedet i 1962/63 var det et af hoved-

stridspunkterne. Medlemsstaterne forlangte kategorisk afskaffelse af den engelske ordning og overgang til deres system, markedsprisstøtte. Mod deficiency payment blev især gjort gældende, at det har uheldige erhvervsmæssige følger, at markedsforholdene ikke er den afgørende faktor for landbrugets indtægter; desuden medfører vanskelighederne ved fordelingen af tilskuddene en dyr administration.

Disse betænkeligheder ved deficiency payment har imidlertid ikke afholdt medlemsstaterne fra senere selv at indføre det for nogle produkters vedkommende. Som eksempel kan nævnes oliefrø, olivenolie og hård hvede. For oliefrø er medlemsstaterne forpligtet til at opretholde de vedtagne toldsatser i henhold til GATT-aftalerne. Efter disse aftaler er oliefrø toldfri. Importerede oliefrø bliver derfor handlet i medlemsstaterne til verdensmarkedsprisen. Prisniveauet kan ikke hæves gennem afgifter på import fra tredjeland. GATT-aftalerne kan af handelspolitiske grunde ikke opsiges. Derfor er der kun et middel til forhøjelse af landbrugets indtægter af oliefrø til et passende niveau, nemlig tilskud (se art. 27 i forbindelse med art. 23 i Fællesmarkedets forordning nr. 136/66).

Toldfriheden for oliefrø er – indirekte – basis for tilskud til olivenolie. Ganske vist er toldsatserne for oliven og olivenolie ikke fastsat i GATT-aftalerne. Fra et retligt synspunkt er der intet til hinder for at fordyre importen af disse produkter. Det kan imidlertid ikke gøres, da olivenolie og frøolie konkurrerer med hinanden. En forhøjelse af prisen på olivenolie uden en tilsvarende forhøjelse af prisen på frøolie vil føre til en nedgang i forbruget af olivenolie.

Da olivenolie og frøolie kan erstatte hinanden, kan prisen på olivenolie ikke bringes op på et for producenten tilfredsstillende niveau. Differencen mellem markedsprisen og dette niveau må derfor udlignes gennem støtte. Dette er sket ved art. 10 sammenholdt med art. 5 i Fællesmarkedets forordning nr. 136/66.

Noget lignende gælder for hård hvede. Hård hvede konkurrerer med den værdifuldere bløde hvede. En forhøjelse af prisen på hård hvede til et for producenten tilfredsstillende niveau må ledsages af en forhøjelse af prisen på blød hvede, hvis man vil undgå, at hård hvede bliver fortrængt fra markedet af blød hvede. Da man ikke ønsker en fordyrelse af blød hvede, må man opgive en forhøjelse af prisen på hård hvede. Forskellen mellem den opnåelige markedspris og den tilstræbte betaling for hård hvede må – som ved olivenolie – udlignes ved deficiency payments, se art. 10 sammenholdt med art. 2 i Fællesmarkedets forordning nr. 120/67[7]).

[7]) For olivenolie og hård hvede er deficiency payment passet ind i et system med støtte til markedsprisen. Priserne på olivenolie og hård hvede bliver holdt over verdensmarkedsprisens niveau gennem stabiliseringsmidler på hjemmemarkedet og ved moderate variable afgifter ved medlemsstaternes ydre grænser.

2. Ved *markedsprisstøtte* får landmanden alle sine indtægter ved salg på markedet. Markedsprisen må da forhøjes så meget, som det er påkrævet for at sikre landmanden en passende indkomst. Støtten kan have forskellige former. Man kan nøjes med at beskytte hjemmemarkedet helt eller delvis mod indførsel udefra. I så fald dannes markedsprisen gennem det – i øvrigt fuldstændigt frie – spil mellem udbud og efterspørgsel på hjemmemarkedet. Der er ikke nogen grænser for prissvingningerne. Et stort udbud af indenlandske varer vil føre til prisfald. De indenlandske producenter har ingen garanti for afsætning af deres produkter til en bestemt mindstepris[8]).

En mindstepris på hjemmemarkedet må derfor sikres ved støtteordninger af anden art. De støtteordninger, der her kan være tale om, omtales nærmere i det følgende:

a) Enhver *støtteordning*, der skal garantere producenten en mindstepris, må *sikre*

(1) at importerede varer ikke tilbydes under mindsteprisen og

(2) at hjemmemarkedet beskyttes mod prisfald som følge af en hjemlig overskudsproduktion. Denne beskyttelse kan undværes, hvis hjemmemarkedet til stadighed har underskudsproduktion. Ingen af de vigtige landbrugsmarkeder i Fællesmarkedets medlemsstater har i dag konstant underskud. Der er overalt forbigående overskud. Dette gælder endog foderkorn, hvoraf medlemsstaterne i høsttiden årligt importerer ca. 6 millioner tons netto, og det gælder kvæg, hvoraf der indføres betydelige mængder på det tidspunkt af året, hvor kvæget drives ned fra græsgangene.

b) Til beskyttelse af hjemmemarkedet *mod egen overskudsproduktion* kan man enten gøre efterspørgslen større eller udbuddet mindre. Begge dele kan gøres ved direkte indgreb, enten ved påbud[9]), f. eks. indmalingstvang, eller ved forbud[10]), f. eks. mod arealudvidelse. De kan også gøres ved indirekte indgreb, dvs. ved økonomisk bistand og ved afgifter. Medlemsstaterne benytter næsten udelukkende de indirekte midler.

Af de indirekte midler, som anvendes i Fællesmarkedet til beskyttelse mod overproduktion, skelnes der mellem midlertidig og varig markedsstøtte.

---

[8]) En sådan ordning anvendes af Fællesmarkedet f. eks. for æg, fjerkræ, blomster og for de i forordning nr. 827/68 nævnte varer.

[9]) Som eksempel kan nævnes den såkaldte anvendelsestvang. Kendt er først og fremmest forpligtelsen til ved fremstilling af brød at anvende en bestemt procent af indenlandsk brødkorn. Den eksisterende Fællesmarkedsordning kender intet til den slags påbud.

[10]) Et fra den nationale landbrugspolitik kendt eksempel er dyrkningsforbud eller -indskrænkning. Den slags forbud er endnu ikke blevet vedtaget inden for rammerne af den fælles landbrugspolitik. Beslægtet hermed er dog det i forordning nr. 1009/67 art. 25 nævnte forbud mod på hjemmemarkedet at afsætte sukker, der er blevet produceret udover maksimumkvoten.

1°. Markedet bliver *midlertidigt* støttet ved indkøb. Indkøbene sker gennem staten eller gennem private.

a°) Det vigtigste middel til at støtte markedsprisen er statsindkøb til oplagring[11]). Statens interventionskontor køber varer, der tilbydes det, til interventionspris (se nedenfor under 3°) og oplagrer dem. De købte varer bliver solgt efter en vis tid, om muligt efter at prisen på hjemmemarkedet er steget. Uden en sådan stigning er afsætning på hjemmemarkedet i almindelighed kun mulig, hvis interventionskontoret samtidig opkøber et kvantum, der er mindst lige så stort som det, der sælges fra lageret. Dette opkøb kan som regel kun undgås, hvis man ved salget befrier hjemmemarkedet for den oplagrede vare (se nedenfor under 2°)[12]).

b°). Sideløbende med oplagring gennem staten har man gennemført oplagring gennem private. For at opmuntre private hertil ydes en støtte, som svarer til oplagringsomkostningerne (indbefattet det normale værditab ved oplagring). Tilskuddet dækker principielt ikke den risiko, der er forbundet med salg af den oplagrede vare. I modsætning til statens oplagring ligger afsætningsrisikoen hos den private opkøber[13]).

2°. En *varig fjernelse* af varen fra markedet opnås ved

- udførsel til tredjeland
- anvendelse på hjemmemarkedet til et formål, hvortil varen af prismæssige grunde normalt ikke benyttes
- tilintetgørelse

a°) For at muliggøre varens udførsel til tredjeland gives der et tilskud, som udligner forskellen mellem dens pris i medlemsstaterne og den lavere pris på verdensmarkedet, og som tillige dækker transportomkostningerne. Tilskuddet kaldes en eksportrestitution[14]). Herved godtgøres – når en impor-

---

[11]) Art. 11 og 26 i forordning nr. 136/66, art. 7 i forordning nr. 159/66, art. 7 i forordning nr. 120/67, art. 3–5 i forordning nr. 121/67, art. 5 i forordning nr. 359/67, art. 9 i forordning nr. 1009/67, art. 6–8 i forordning nr. 804/68 og art. 5 og 6 i forordning nr. 805/68.

[12]) Se foruden de i note 3 nævnte forskrifter også art. 6 i forordning nr. 121/67, art. 10 i forordning nr. 1009/67, art. 7 i forordning nr. 805/68.

[13]) Se navnlig art. 3–5 og 7 i forordning nr. 121/67, art. 6–9 i forordning nr. 804/68, art. 5, 6 og 8 i forordning nr. 805/68.

En særlig form for støtte til privat oplagring er lageromkostningsudligningen for sukker. Det karakteristiske ved dette system består i, at de begunstigede, nemlig sukkerfabrikkerne, også skal bære de økonomiske byrder ved lageromkostningsudligningen. Se art. 8 i forordning nr. 1009/67.

Et tilskud til privat oplagring kræves ikke for varer, for hvilke interventionsprisreguleringen sørger for en udligning af lageromkostningerne gennem en regelmæssig forhøjelse af hjemmemarkedets prisniveau.

[14]) Art. 18 og 28 i forordning nr. 136/66, art. 11 i forordning nr. 159/66, art. 16 i forordning nr. 120/67, art. 15 i forordning nr. 121/67, art. 9 i forordning nr. 122/67, art. 9 i forordning nr. 123/67, art. 17 i forordning nr. 359/67, art. 17 i forordning nr. 1009/67, art. 17 i forordning nr. 804/68, art. 18 i forordning nr. 805/68 og art. 3 i forordning nr. 865/68.

teret vare genudføres – helt eller delvis et beløb svarende til importafgiften. Udtrykket er ikke helt rammende, thi støtten anvendes også – om ikke just i første linie – til eksport af hjemmemarkedets produkter, som ikke er blevet belagt med indførselsafgift[15]).

b°) Anvendelse af varen til et formål, hvortil den normalt ikke bruges på grund af dens høje pris, forudsætter en billiggørelse. Dertil ydes der tilskud[16]). Et eksempel er den såkaldte *denatureringspræmie*. Medlemsstaterne producerer mere brødkorn, end de bruger. Foderkorn er derimod en mangelvare. Når brødkorn gøres ubrugeligt til menneskeføde og i stedet sælges som foderkorn, gives der et tilskud, en såkaldt denatureringspræmie[17]). En lignende ordning har man for sukker[18]).

Produktionstilskud er et andet eksempel på, at der gives tilskud til billiggørelse af en vare for at få den anvendt til et formål, som den ellers ikke eller ikke i samme omfang ville blive anvendt til[19]). Der ydes sådanne tilskud til:

- olivenolie til anvendelse i fiske- og grøntkonserves[20])
- majs, blød hvede og knust ris, som benyttes i stivelsesindustrien til fremstilling af stivelse og kvældemel
- majs, der bliver brugt i majsindustrien til fremstilling af majsgrits til bryggerier
- knust ris, der også bliver benyttet af bryggerierne[21]).

Endvidere gives der tilskud til sukker og sirup, som bruges til fremstilling af visse varer i den kemiske industri[22]).

Til samme kategori hører støtten til skummetmælk og skummetmælkspulver, som bliver benyttet til foder, og støtten til skummetmælk, der forarbejdes til ostestof (kasein)[23]).

c°) *Denaturering* er en delvis forringelse af en vares værdi; producenten er kun villig til at forringe varen, hvis værditabet bliver udlignet ved et tilskud. Den *fuldstændige ødelæggelse* af en vare forudsætter, at varen bliver erstattet fuldt ud. Den fælles markedsorganisation har hidtil kun

15) Ved salg af varer, som er blevet oplagret af statens interventionskontor, kan udførsel også ske uden en eksportrestitution, hvis det drejer sig om salg til en særlig lav pris, som kun gælder for eksport.

16) Ved salg af varer, som er blevet købt af statens interventionskontor, er det tilstrækkeligt at sælge varen til en lavere pris, der modsvarer støttebeløbet.

17) Art. 7 i forordning nr. 120/67.

18) Art. 9 i forordning nr. 1009/67.

19) Denne betegnelse er ikke helt rammende. Der ydes tilskud til varens anvendelse, ikke til dens produktion.

20) Art. 19 i forordning nr. 136/66.

21) Art. 11 i forordning nr. 120/67, art. 9 i forordning nr. 359/67.

22) Art. 9 i forordning nr. 1009/67.

23) Art. 10 og 11 i forordning nr. 804/68.

kendt til destruktion af frugt og grøntsager, der er købt af statens interventionskontor[24]). Den offentlige kritik, som denne form for »afsætning« har medført, betyder, at den i fremtiden vil blive begrænset så meget som muligt.

3°. Som allerede nævnt er det vigtigste middel til at støtte markedsprisen *køb* gennem statens interventionskontor (i almindelighed betegnet slet og ret *intervention*). De vigtigste enkeltheder ved de forskellige indkøbsordninger skal kort belyses.

a°) Først og fremmest må der skelnes mellem automatisk og ikke-automatisk intervention.

Ved *automatisk* intervention er interventionskontoret forpligtet til når som helst at købe samtlige mængder af de varer, som tilbydes det (f. eks. olivenolie, oliefrø, korn, ris, sukker, mælkeprodukter) og til den interventionspris, som er blevet fastsat ved produktionsårets begyndelse. Ved *ikke-automatisk* intervention er interventionskontoret først forpligtet til at købe, når et af Fællesmarkedets organer har besluttet at lade interventionsmekanismen træde i funktion og når organet har fastsat interventionsprisen (således f. eks. ved svin og kvæg). En *mellemting* er ordninger, hvor interventionsprisen allerede i forvejen er fastsat, og hvor interventionsmekanismen først skal træde i funktion, når særlige betingelser er opfyldt[25]). Automatisk intervention giver naturligvis en større sikkerhed for producenten end ikke-automatisk.

b°) Hvad angår den automatiske intervention må der yderligere skelnes mellem 1) ordninger, hvor interventionsprisen er ens i hele produktionsåret og i hele Fællesmarkedets område og 2) ordninger, hvor denne pris varierer efter

a) lokale (regionale),
b) tidsbestemte eller
c) lokale og tidsbestemte forhold.

Et eksempel på den 1. ordning er interventionspriserne for smør og skummetmælkspulver: ethvert af disse produkter bliver købt af interventionskontoret til samme pris i hele det samlede mælkeproduktionsår.

Til de lokale ordninger hører interventionsprisen på sukker[26]), til de tidsbestemte prisen på olivenolie[27]) og til de lokale og tidsbestemte interventionsprisen på oliefrø, korn og ris[28]).

[24]) Art. 7 § 2, nr. 3 i forordning nr. 159/67. Bestemmelsen taler ikke udtrykkeligt om tilintetgørelse, men giver praktisk talt ikke interventionskontoret noget valg.
[25]) Se art. 7 i forordning nr. 159/66, art. 6 i forordning nr. 805/68.
[26]) Art. 3 i forordning nr. 1009/67.
[27]) Art. 7 og 9 i forordning nr. 136/66.
[28]) Art. 24 og 25 i forordning nr. 136/66, art. 2, 4 og 6 i forordning nr. 120/67, art. 4 og 7 i forordning nr. 359/67.

Ved den *regionale* differentiering af interventionspriserne får man varen til at strømme fra produktionsområderne til forbrugs- eller eksportcentrene. Interventionsprisen er højest i de områder, hvor produktionsunderskuddet er størst (hovedtilskudsområderne), og i eksporthavnene (for blød hvede f. eks. Duisburg i Ruhr, havnebyerne Antwerpen, Marseille og en række italienske byer). Jo længere bort varen kommer fra hovedtilskudsområderne, desto lavere bliver interventionsprisen; den er lavest i de overskudsområder, der ligger længst væk fra de nævnte byer (for korns vedkommende i de franske byer Chateauroux, Le Puy, Toulouse og Tours).

Den højeste eller en af de højeste interventionspriser kaldes grundinterventionsprisen. Forskellen mellem denne og de andre interventionspriser svarer til transportomkostningerne: jo højere transportomkostningerne til hovedtilskudsområderne og eksporthavnene er, desto lavere er den »afledede« interventionspris[29]).

Hvis interventionspriserne ikke var regionalt differentieret, måtte det offentlige bære omkostningerne ved transporten fra produktionsområdet til forbrugs- og eksportcentrene. De naturlige fordele for de producenter, der bor i nærheden af disse centre, ville blive ophævet. En regionalisering af interventionsprisen tilgodeser derimod de nævnte hensyn og anvendes ved de produkter, for hvilke transportomkostningerne er høje i forhold til varens værdi.

Den *tidsbestemte* differentiering af interventionsprisen skal muliggøre en regelmæssig fordeling af salget i løbet af produktionsåret. Interventionsprisen er lavest i høsttiden, men efterhånden som produktionsåret går, stiger prisen. Den månedlige forhøjelse svarer til lageromkostningerne (inclusive de normale værditab ved lagring).

Hvis interventionsprisen ikke var tidsbestemt, ville producent, forhandler og bearbejder ikke være interesseret i at oplagre den pågældende vare. De ville på grund af de dermed forbundne omkostninger og værditab straks sælge hele produktionen til interventionskontoret. De finansielle byrder ved oplagring ville da ikke blive båret af forbrugeren, men af det offentlige, dvs. af skatteyderen, og forbrugeren måtte på grund af en højere interventionspris betale en højere markedspris. Det er først og fremmest de produkter, der høstes inden for et kort tidsrum af året, som kræver anvendelse af en tidsbestemt graduering af interventionsprisen. Den er derimod ikke påkrævet, når produktionen er nogenlunde ligeligt fordelt over hele året.

[29]) Den grundsætning, hvorefter den afledede interventionspris skal fastsættes, er ganske vist forskelligt formuleret i de enkelte grundforordninger (se note 6), men indholdsmæssigt ens. Art. 4 i forordning nr. 120/67 definerer den således: »De afledede interventionsprisers størrelse skal fastlægges således, at forskellene mellem disse priser svarer til de prisforskelle, som er at vente ved normal høst og efter naturlige betingelser for markedsprisdannelsen, og således at de muliggør et frit handelssamkvem inden for fællesskabet, som svarer til markedets fornødenheder«.

c) *Til beskyttelse af hjemmemarkedet mod import* kan man anvende forskellige metoder. Man kan her nævne:

- importmonopol
- kvantitative importindskrænkninger og
- importafgifter.

1° Hvis staten opretter et *importmonopol,* giver den enten sig selv eneretten til import eller overlader denne ret til en anden.

Indehaveren af monopolet afgør, hvornår varen skal indføres, i hvilken mængde og til hvilken pris. Han har uindskrænket kontrol med importen.

Monopolisering af importen er et virksomt middel, men den udelukker fuldstændig konkurrence i forbindelse med import. Den strider imod grundsætningerne for en fri markedsøkonomi. Medlemsstaterne har derfor afvist importmonopol som middel til beskyttelse af hjemmemarkedet.

2°) Ved anvendelse af *kvantitative importbegrænsninger* (i almindelighed kaldet kvotaer) har regeringen ingen direkte indflydelse på prisen på den indførte vare. Den kan dog bestemme, hvilket maksimalt kvantum af en vare, der må indføres i et bestemt tidsrum. Da kvoteordningerne ikke i sig selv menes at kunne sikre den ønskede forhøjelse af den importerede vares markedspris, må kvoteordningen kombineres med importafgifter, som bringer importprisen op på højde med hjemmemarkedsprisen. Importafgifter gør imidlertid kvoteordningen overflødig. Importafgiften alene er nok til at beskytte hjemmemarkedet mod import. Nøjes man med kvoteordning, får importørerne ofte en ubegrundet berigelse, og der opstår problemer om fordeling af kvoter til de forskellige importører. Af disse grunde har Fællesmarkedet givet afkald på kvoteordninger og valgt importafgifter som eneste middel til beskyttelse af hjemmemarkedet[30]).

3°) Da Fællesmarkedet for landbrugsvarer skulle oprettes, fandtes blandt importafgifter først og fremmest *told,* herunder værditold (dvs. told, der er fastsat som en bestemt procent af varens værdi). Toldsatser er i reglen stive. Flexibel told, især den såkaldte sæsontold (dvs. en told, der gradueres efter årstiden) er sjælden. På grund af denne usmidighed kan man

[30]) Fællesmarkedet har derfor principielt forbudt anvendelsen af mængdemæssige begrænsninger og forholdsregler med samme virkning; se ligeledes stykke 2 i følgende bestemmelse: art. 3 i forordning nr. 136/66, art. 18 i forordning nr. 120/67, art. 17 i forordning nr. 121/67, art. 11 i forordning nr. 122/67, art. 11 i forordning nr. 123/67, art. 20 i forordning nr. 359/67, art. 20 i forordning nr. 1009/67, art. 19 i forordning nr. 804/68, art. 20 i forordning nr. 805/68, art. 2 i forordning nr. 827/68.

Et sådant forbud mangler kun i de fælles markedsordninger, hvor en koordinering og standardisering af indførselsreglerne for medlemsstaterne overfor tredjeland endnu ikke er afsluttet; se art. 11 stk. 1 i forordning nr. 23, art. 9 i forordning nr. 159/66, art. 8, stk. 2 i forordning nr. 234/68, art. 7 i forordning nr. 865/68.

ved tolden kun sikre et bestemt prisniveau på hjemmemarkedet, når verdensmarkedsprisen forbliver den samme i en lang periode. Kun da kan toldsatsen udligne forskellen mellem verdensmarkedsprisen og den tilstræbte hjemmemarkedspris. Svinger verdensmarkedsprisen meget og hyppigt som tilfældet er med landbrugsprodukter, forfejler tolden sit mål. Dette gælder især en værditold, der følger prisen på den tilbudte vare. Hvis denne falder, bør toldsatsen stige for at hæve prisen på den importerede vare til hjemmemarkedsprisens niveau. Men værditolden falder, når varens pris falder, og dens virkning formindskes.

Fællesmarkedet har derfor i vidt omfang erstattet eller suppleret toldsatser med *variable importafgifter* (tysk Abschöpfungen). Kun for ganske få varers vedkommende anvendes told som det eneste reguleringsmiddel[31]).

De ordninger, hvor disse særlige afgifter enten supplerer toldsatserne eller erstatter dem, kan stort set inddeles i tre grupper:

Gruppe 1: Tolden forbliver uændret, men suppleres med en variabel afgift. Denne afgift er enten permanent (ved forarbejdet frugt og grøntsager) eller midlertidig (ved frisk frugt og grøntsager, okse- og kalvekød).

Gruppe 2: Den variable afgift erstatter tolden. Den ligner dog tolden, idet den principielt forbliver uændret i et tidsrum af 3 måneder. Den suppleres med en yderligere afgift, når tilbudsprisen for den vare, der skal indføres, kommer under et bestemt niveau (gælder svinekød, æg og slagtet fjerkræ).

Gruppe 3: Den variable afgift har erstattet tolden, men ligner ikke tolden, idet afgiften er afpasset efter den pris, som varen bliver tilbudt til. Jo lavere pris, jo højere afgift (gælder olivenolie, korn, ris, sukker og mælkeprodukter).

a°) Afgiftens særlige art kommer tydeligst frem ved den ordning, som er omtalt under *gruppe 3*. Der skal i det følgende gøres rede for denne ord-

[31]) Art. 2 i forordning nr. 136/66, art. 8 i forordning nr. 234/68, art. 2 i forordning nr. 827/68.

En erstatning for tolden af en højere variabel afgift eller en supplering af tolden ved en tillægsimportafgift er normalt ikke muligt, hvor toldsatsen er konsolideret i GATT. I de tilfælde, hvor en erstatning for told alligevel har fundet sted, er den variable afgift blevet begrænset til det beløb, der er fastsat ved konsolideringen (se f. eks. art. 14, stk. 3 i forordning nr. 804/68). Forhøjelse af den variable afgift eller supplering af denne ved en tillægsafgift er i henhold til GATT kun undtagelsesvis tilladt, f. eks. ved alvorlig tab for den indenlandske producent, eller hvor der af den eksporterende stat ydes subventioner, præmier og andre ydelser med samme virkning. I begge tilfælde foreskriver art. 3 stk. 6 i forordning nr. 136/66 udtrykkeligt, at der kan ske forhøjelse af udligningsafgiften.

ning, således som den praktiseres i Fællesmarkedet, navnlig for så vidt angår korn:

(11) Markedsordningen bygger her på automatisk intervention. Interventionskontorerne er forpligtede til på ethvert tidspunkt at købe hele den tilbudte mængde af de pågældende varer til den interventionspris, som er blevet bestemt ved begyndelsen af produktionsåret. Da en importeret vare på grund af dens lavere pris ikke bør kunne fortrænge den indenlandske vare fra markedet og drive den hen til interventionskontorerne, må importen fordyres, så prisen på den indførte vare altid ligger højere end interventionsprisen. Dette højere niveau kaldes *pristærskelen*[32]). Fastsættelsen af tærskelprisen sker ved hjælp af den såkaldte retningspris. Retningsprisen er den pris, varen bør have i et af hovedtilskudsområderne. Den fastsættes altså for et bestemt sted eller for et bestemt område. For korn og ris er det Duisburg i Vesttyskland. Pristærskelen er for korn og ris den samme som retningsprisen med fradrag af omkostningerne ved at bringe varen fra grænsen til det sted, hvor retningsprisen gælder[33]). For at gøre det muligt at sammenligne flere tilbud på varen bliver pristærskelen bestemt for et grænseovergangssted i Fællesmarkedet, i reglen Rotterdam. For korn og ris er pristærskelen altså retningsprisen med tillæg af omkostningerne ved transport af varen fra Rotterdam til Duisburg[34]).

Retningsprisen er også normgivende for den såkaldte *grundinterventionspris*. Grundinterventionsprisen er som nævnt den højeste eller en af de højeste regionale interventionspriser. Den gælder på det samme sted eller for det samme område som retningsprisen. For at dæmme op for importen må den holdes på et lavere niveau end retningsprisen og tærskelprisen. Den ligger i reglen 4–10 % under retningsprisen.

Da den indenlandske markedspris stiger i løbet af høståret som følge af lageromkostninger og værditab, og da interventionsprisen af den grund bliver inddelt i trin efter tidsintervaller, bliver også pristærskelen, hver gang interventionsprisen stiger, forhøjet med samme beløb[35]).

(22) Afgiften har til opgave at hæve udbudsprisen i Fællesmarkedet på

[32]) Art. 8 i forordning nr. 136/66, art. 5 i forordning nr. 120/67, art. 14 i forordning nr. 359/67, art. 12 i forordning nr. 1009/67, art. 4 i forordning nr. 804/68.

[33]) Det samme gælder for olivenolie.

[34]) For sukker ligger pristærskelen over retningsprisen. Denne sidste bliver nemlig forhøjet med transportomkostningerne fra hovedoverskudsområdet i Nordfrankrig til det fjerneste tilskudsområde i Fællesmarkedet i Syditalien. En sådan regulering hæmmer importen stærkt. For mælk er afledningen meget mere kompliceret, da retningsprisen gælder for mælk, interventionsprisen og tærskelprisen derimod for mælkeprodukter. For varer, som har en tærskelpris, men ingen retningspris, bliver tærskelprisen i almindelighed afledet af en anden tærskelpris, se art. 15 i forordning nr. 359/67. Med hensyn til retningsprisen se art. 6 i forordning nr. 136/66, art. 2 i forordning nr. 120/67, art. 2 i forordning nr. 359/67, art. 2 i forordning nr. 1009/67, art. 3 i forordning nr. 804/68.

[35]) Se ovenfor note 27 og 28.

den vare, der skal indføres, til pristærskelens niveau. Den svarer derfor til forskellen mellem den udenlandske sælgers tilbudspris (cif eller frit grænse) og pristærskelen[36]).

Cif- eller frit-grænse-prisen (og dermed den variable afgift) bliver ikke bestemt for hver enkelt indført vareparti men generelt fastsat for alle indførte varer af arten i et bestemt tidsrum. Grundlaget for fastsættelsen af prisen er de kort forinden afgivne udenlandske tilbud[37]). Cif- eller frit-grænse-prisen beregnes på grundlag af det billigste tilbud ved Fællesmarkedets grænse[38]) på en standvare[39]), der er repræsentativ for markedet.

Den variable afgift er ens ved alle grænseovergangssteder. En ladning korn fra områderne ved De store Søer i Nordamerika, hvorfra det meste korn indføres, belægges altså med samme afgift uanset størrelsen af fragtomkostningerne frem til importhavnen. Til havnen i Rotterdam er de lavere end til de fleste andre af Fællesmarkedets importhavne. Fra Rotterdam til området omkring Duisburg, hvor efterspørgselen er størst, er fragtomkostningerne lavere end fra andre importhavne og til Duisburg området. Alt dette har den tilsigtede virkning, at kornet, så snart prisen når op på et niveau, som gør import rentabel, strømmer gennem Rotterdam til de områder, hvor behovet er størst, og hyppigt til Duisburg området.
(33) Den mellem to fastsættelser gældende variable afgift bliver opkrævet for alle varer, som indføres i det tidsrum, for hvilket cif- eller franko-grænse-prisen gælder. Jo hyppigere verdensmarkedsprisen svinger, desto oftere må også cif- og franko-grænse-prisen bestemmes, og desto oftere må den variable afgift fastsættes.
(44) Landbrugets råvarer handles i almindelighed på terminer. De bliver købt til levering flere uger eller måneder senere. Disse forretninger ville blive behæftet med en for stor risiko og derved blive gjort umulige, hvis

[36]) Art. 13 i forordning nr. 136/66, art. 13 i forordning nr. 120/67, art. 11 og 16 i forordning nr. 359/67, art. 13 i forordning nr. 1009/67, art. 14 i forordning nr. 804/68.

[37]) Tilbud, som ikke er repræsentative for markedet, f. eks. fordi de kun forekommer i ringe mængde, tages der ikke hensyn til.

[38]) Hvis kommissionen til brug for fastsættelsen af tilbudsprisen modtager et tilbud på en kornlevering cif Marseille, der kommer fra De store Søer (i Nordamerika), bliver dette tilbud omregnet cif Rotterdam, således at fragtomkostningerne for rejsen fra De store Søer til Marseille bliver sammenlignet med omkostningerne for transporten fra De store Søer til Rotterdam. Er de sidstnævnte 4 $ lavere end de første, bliver tilbuddet cif Marseille nedsat med 4 $.

[39]) Retningsprisen, interventionsprisen og pristærskelen fastsættes for varer af samme standardkvalitet. Tilbud, der ikke svarer til denne kvalitet, justeres ved tillæg og fradrag. Tillæggene og fradragene svarer til de forskelle, der normalt består mellem de forskellige kvaliteters markedspris. Eksempel: Tilbud cif Rotterdam af blød hvede af kvaliteten Hardwinter II: 69 $; prisforskel mellem kvalitet Hardwinter II og standardkvalitet: 9 $; tilbud omregnet til standardkvalitet: 60 $.

den variable afgift, som skulle betales på importtidspunktet ikke kunne indkalkuleres som et fast beløb ved købets indgåelse. For at undgå dette, har man valgt den fremgangsmåde at lade den variable afgift fastsætte i forvejen (dvs. for en vare, der først bliver indført senere)[40]).

I et sådant tilfælde skal den variable afgift ikke blot udligne forskellen mellem tilbudsprisen for omgående levering og den gældende tærskelpris. Den skal yderligere tage hensyn til, at tilbudspriserne for terminsleveringer muligvis er lavere end for omgående leveringer. Man må derfor regne med, at tærskelprisen ændres i det pågældende tidsrum. Dersom der gælder lavere tilbudspriser for terminsleveringer end for øjeblikkelige leveringer, bliver den variable afgift forhøjet med præmier, som lægges til afgiften. Præmierne svarer til forskellen mellem cif-prisen for omgående levering og cif-prisen for terminsleveringer[41]). Desuden bliver den gældende afgift tilpasset tærskelprisens sæsonmæssige forandringer.

(55) Til beskyttelse af hjemmemarkedet mod overskudsproduktion er det tilstrækkeligt, at det offentliges interventionspligt kun gælder for et mindre antal vigtigere grundprodukter[42]), eller – hvis disse ikke er egnede til oplagring – for de vigtigste forarbejdede produkter[43]). Til beskyttelse af hjemmemarkedet mod indførsel er det derimod påkrævet at forhøje ikke blot priserne for disse produkter, men også for de øvrige råprodukter og for de forarbejdede produkter. Forhøjelsen sker da til det niveau, som findes nødvendigt af hensyn til hjemmemarkedet. Også for disse varer må der derfor fastsættes variable afgifter. Såvidt det er muligt at få fremskaffet tilbudspriser på verdensmarkedet, bliver den variable afgift bestemt efter de ovenfor under (22) og (33) nævnte grundsætninger.

Hvis fastsættelsen af tilbudspriser frit Fællesmarkedets grænse for sådanne produkter er udelukket eller forbundet med store vanskeligheder – f. eks. fordi der ikke findes et repræsentativt marked for dem – bliver den variable afgift »afledet«[44]).

---

40) Art. 16 i forordning nr. 136/66 som bekendtgjort i forordning nr. 2146/68, art. 15 i forordning nr. 120/67, art. 13 i forordning nr. 359/67, art. 15 i forordning nr. 1009/67.

Af samme grund er der også givet regler om fastsættelse forud af nogle udførselsgodtgørelser, se de i fodnote 14 nævnte bestemmelser.

41) Eksempel: cif-pris for omgående levering 60 $:
cif-pris for levering i 1. flg. måned 60 $ = præmie 0.
cif-pris for levering i 2. flg. måned 59 $ = præmie 1.
cif-pris for levering i 3. flg. måned 57 $ = præmie 3.
cif-pris for levering i 4. flg. måned 61 $ = præmie 0.

42) Ved korn for blød hvede, hård hvede, byg, rug og majs, ved ris for råris.

43) Ved oliven for olivenolie; ved sukkerroer og sukkerrør for sukker; ved mælk for smør, skummetmælkspulver og visse oste.

44) Art. 14 og 15 i forordning nr. 136/66; art. 14 i forordning nr. 120/67, art. 11 og 12 i forordning nr. 359/67, art. 14 i forordning nr. 1009/67, art. 14 i forordning nr. 804/68.

»Afledede« variable afgifter finder man især ved forarbejdede produkter. Disse afgifter sammensættes almindeligvis af et variabelt og et fast delbeløb. Det variable delbeløb modsvarer den variable afgift af den mængde af det råprodukt, f. eks. foderkorn, som er nødvendig til fremstilling af den forarbejdede vare. Det faste delbeløb tjener til beskyttelse af forædlingsindustrien.

Afledede variable afgifter findes også for råvarer, hvis tilbudspris »frit-Fællesmarkedets grænse« er vanskelig at fastsætte, fordi et repræsentativt marked ikke findes. Udgangspunktet for den afledede afgift er her oftest det vigtigste forarbejdede produkt. Den afledede variable afgift for råproduktet svarer da til afgiften for den forarbejdede vare og beregnes efter den mængde af råvarer, som behøves til fremstilling af det forarbejdede produkt.

b°) For så vidt angår afgiftsreglerne for *gruppe 2* (svinekød, æg og slagtet fjerkræ) må der skelnes mellem den almindelige variable afgift og den særlige variable afgift.

(11) Den *almindelige variable afgift* har ikke til formål at hæve udbudsprisen for svin, æg og fjerkræ til et på forhånd fastlagt hjemmeprisniveau. Den har til opgave dels at beskytte forædlingsindustrien og dels at udligne forskellene mellem foderstofudgifterne på verdensmarkedet og i Fællesmarkedet. Til dette formål fastsættes de foderstofmængder, som skønnes at være nødvendige til fremstilling af 1 kg svinekød, 1 kg æg og 1 kg slagtet fjerkræ, og de opdeles da i forskellige foderstofsorter. Priserne for disse delmængder undersøges på verdensmarkedet og i Fællesmarkedet i en bestemt referenceperiode. Forskellen mellem den lavere verdensmarkedspris og priserne i Fællesmarkedet danner da det bevægelige delbeløb af den almindelige variable afgift. Dertil kommer et fast beløb, som tjener til beskyttelse af arbejds- og kapitalindsatsen i forædlingsindustrien. Den således fremkomne afgift tilpasses kun en gang hvert kvartal forandringerne i foderstofpriserne på verdensmarkedet[45]).

Den almindelige variable afgift for andre produkter end slagtede svin, æg og slagtet fjerkræ afledes af den for de tidligere nævnte grundprodukter gældende afgift[46]).

(22) Den almindelige variable afgift ville være tilstrækkelig til beskyttelse af Fællesmarkedets producenter, hvis svinekød, æg og slagtet fjerkræ til stadighed blev handlet på verdensmarkedet til en mindstepris svarende til foderstofomkostningerne på dette marked. Dette sker dog langt fra altid.

Fremfor alt fører de stærke svingninger i produktionen hyppigt til fald i verdensmarkedsprisen, der bringer den ned under det niveau, som selv ved anvendelse af rationelle produktions- og markedsmetoder ville svare til

[45]) Art. 9 i forordning nr. 121/67, art. 4 i forordning nr. 122/67 og nr. 123/67.
[46]) Art. 10 i forordning nr. 121/67, art. 5 i forordning nr. 122/67 og nr. 123/67.

foderstofomkostningerne på verdensmarkedet. Når prisen kommer under dette niveau, må derfor den almindelige variable afgift suppleres med en *særlig variabel afgift,* det såkaldte tillægsbeløb.

Den pris, som svarer til foderstofomkostningerne, kaldes indslusningsprisen[47]). Hvis tilbudsprisen frit-til-grænse i Fællesmarkedet bliver lavere end varens indslusningspris, bliver den almindelige variable afgift forhøjet med et tillægsbeløb. Den nævnte tilbudspris fastsættes som en cif- eller frit-grænse-pris (se ovenfor under a°) (22)), og tillægsbeløbet bliver forskellen mellem indslusningsprisen og tilbudsprisen[48]).

c°) *Gruppe 1* (frugt, grøntsager, okse- og kalvekød) er som nævnt kendetegnet ved, at den variable afgift ikke erstatter tolden, men alene supplerer den.

(11) Et varigt supplement sker for *forarbejdet frugt og grøntsager,* hvor der er tilsat sukker. Den variable afgift svarer her til den variable afgift for sukker[49]).

(22) Et skiftende supplement til tolden gennem en variabel afgift er foreskrevet for *okse- og kalvekød.* Den variable afgift bliver ikke afkrævet, hvis prisen for okser eller for kalve i Fællesmarkedet ligger mere end 6 % over den såkaldte *orienteringspris.* Denne pris har her en lignende funktion som retningsprisen for olivenolie, korn, ris, sukker og mælk etc. Begge ligger over den pris, som skal medføre interventionsopkøb[50]).

En del af den variable afgift bliver afkrævet, hvis prisen i Fællesmarkedet ligger indtil 6 % over orienteringsprisen; det fulde beløb bliver først pålagt, når prisen kommer ned på selve orienteringsprisen eller derunder.

Orienteringsprisen angiver ligesom retningsprisen den pris, som producenten bør have for sin vare, og ligger i almindelighed over tærskelprisen (se ovenfor ved note 34). Den sikrer dog kun mod fald i priserne som følge af import fra tredjeland. Hvis et prisfald derimod bliver fremkaldt af en intern overskudsproduktion i Fællesmarkedet, bliver statsindkøbene først iværksat, når den endnu lavere interventionspris er nået.

Den variable afgift svarer til forskellen mellem orienteringsprisen og den som følge af tolden forhøjede importpris. Importprisen er en efter særlige regler beregnet cif- eller frit-grænse-pris[51]).

Den variable afgift for andre varer end okser og kalve bliver afledt af den for de nævnte råvarer gældende variable afgift[52]). Den variable afgift for frosset oksekød bliver imidlertid beregnet efter særlige regler[53]).

---

47) Art. 12 i forordning nr. 121/67, art. 7 i forordning nr. 122/67 og nr. 123/67.
48) Art. 13 i forordning nr. 121/67, art. 8 i forordning nr. 122/67 og nr. 123/67.
49) Art. 2 i forordning nr. 865/68.
50) Art. 3 og 6 i forordning nr. 805/68.
51) Art. 10 i forordning nr. 805/68.
52) Art. 12 i forordning nr. 805/68.
53) Art. 13 og 14 i forordning nr. 805/68.

(33) Tolden bliver også suppleret med en skiftende afgift for *frugt og grøntsager*. Denne afgift – kaldet *udligningsafgift* – bliver kun fastsat, når den såkaldte indførselspris går under den såkaldte *referencepris*.

Referenceprisen ligner indslusningsprisen for svinekød, æg og slagtet fjerkræ. Tilbud under denne pris fra tredjeland anses for uantagelige for producenter i Fællesmarkedet. I modsætning til indslusningsprisen bliver referenceprisen dog ikke beregnet på basis af de omkostninger, som gælder for rationelt arbejdende producenter i tredjeland. Den bliver snarere bestemt på basis af priserne i Fællesmarkedet. Afgørende beregningsgrundlag er gennemsnittet af de noteringer, der er blevet fastsat for hver medlemsstat i løbet af de sidste 3 år på repræsentative markeder i dyrkningsområder med de laveste noteringer.

Også *indførselsprisen* fastsættes på grundlag af noteringerne på repræsentative indførselsmarkeder i medlemsstaterne. Den er dog kun et teknisk hjælpemiddel, man griber til, fordi importeret frugt og grøntsager ikke har nogen fast tilbudspris. Eksportøren får i reglen kun en del af den pris, som importøren opnår ved salg i hjemlandet. Den på de repræsentative importmarkeder noterede pris bliver omberegnet til en pris frit-til-grænse med fradrag af told, variable indførselsafgifter og transportomkostningerne. Importprisen er følgelig en efter særlige regler fastsat cif- eller frit-til-grænse pris.

Udligningsafgiften er forskellen mellem referenceprisen og indførselsprisen[54]).

4°) Ved siden af de nævnte toldafgifter og variable afgifter har de fælles markedsorganisationer ingen *anden told eller andre afgifter* med samme virkning. Det er udtrykkeligt *forbudt*[55]).

5°) Inden for rammerne af Rom-traktatens såkaldte beskyttelsesklausul i art. 101 er det muligt at gøre *undtagelser* fra det principielle forbud mod mængdemæssige begrænsninger, foranstaltninger med samme virkning, told og toldlignende afgifter. De fælles markedsorganisationer forudser nemlig, at egnede foranstaltninger kan anvendes over for handelen med tredjeland, når medlemsstaternes marked på grund af import eller eksport bliver udsat for eller truet med alvorlige forstyrrelser, som kan være til fare for de mål, som traktatens art. 39 giver udtryk for[56]).

---

[54]) Vedr. detaljer, se art. 11 stk. 2 i forordning nr. 23 som bekendtgjort ved forordning nr. 65/65.

[55]) Se de i note 30 nævnte bestemmelser såvel som art. 9 stk. 1 i forordning nr. 865/68.

[56]) Art. 20 i forordning nr. 136/66, art. 20 i forordning nr. 120/67. Art. 18 i forordning nr. 121/67, art. 12 i forordning nr. 122/67. Art. 12 i forordning nr. 123/67, art. 22 i forordning nr. 359/67. Art. 21 i forordning nr. 1009/67, art. 9 i forordning nr. 234/68. Art. 21 i forordning nr. 804/68, art. 21 i forordning nr. 805/68. Art. 3 i forordning nr. 827/68.

III. AFSLUTTENDE BEMÆRKNINGER

De vanskeligheder, som Fællesmarkedet i dag kæmper med, beror i første række på overskudsproduktionen af landbrugsvarer. Denne overskudsproduktion er fremkaldt af et kunstigt *højt* prisniveau. De gældende priser har gjort produktionen rentabel også for mange landbrug, som burde nedlægges eller rationaliseres. Planer om en nedlæggelse og rationalisering findes, men det er tvivlsomt, om de vil kunne iværksættes med det ønskede resultat. Vanskelighederne ved at gennemføre en rationel landbrugspolitik ligger også deri, at Fællesmarkedets lande ikke i andre sektorer har gennemført en fælles økonomisk politik. Der er f. eks. endnu ikke gennemført en fælles skattepolitik, og der er ingen fælles valuta. Valutakurserne landene imellem har end ikke været stabile. Fællesmarkedet er i dag en toldunion, men meget andet savnes.

Fællesmarkedets institutioner, Rådet og Kommissionen, kunne dog foretage de nødvendige indgreb i landbrugssektoren. Organerne kunne med de forhåndenværende styringsmidler gennemføre en mere rationel landbrugspolitik. Men det er ikke politisk muligt at få slagtet de mange hellige køer.